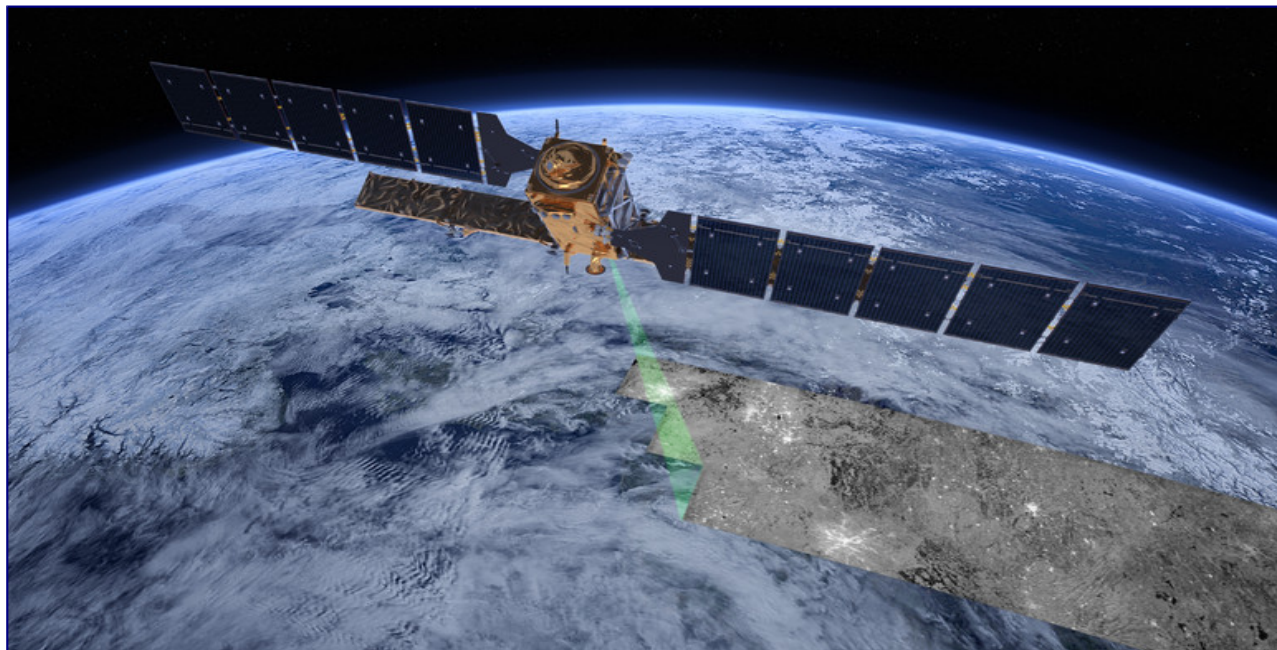

UE buduje system monitoringu Ziemi. Kopernik do kontroli granic, nadzoru morskiego i działań zewnętrznych

OPUBLIKOWANO: Środa, 22 Stycznia 2014, 6:30

fot. www.esa.in

Copernicus to nowa nazwa europejskiego programu monitorowania Ziemi GMES (Global Monitoring for Environment and Security). Swoim zakresem obejmuje on wszystkie działania mające na celu zapewnienie nieprzerwanego dostarczania dokładnych i wiarygodnych danych oraz informacji dotyczących środowiska i rozwoju wydarzeń istotnych dla bezpieczeństwa osobom odpowiedzialnym za wyznaczanie kierunków polityki, wdrażanie i monitorowanie w instytucjach UE i państwach członkowskich.

Program Copernicus ma na celu zapewnienie Europie ciągłego, niezależnego i niezawodnego dostępu do danych i informacji gromadzonych w ramach prowadzonych obserwacji. Zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. f) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające program Copernicus i uchylające rozporządzenie nr 911/2010 / COM/2013/0312 final - 2013/0164 wskazano, że usługa Copernicus w zakresie bezpieczeństwa zapewnia informacje wspierające sprostanie wyzwaniom, przed jakimi stoi Europa w dziedzinie bezpieczeństwa, przygotowania i zdolności reagowania, zwłaszcza w dziedzinie kontroli granic i nadzoru morskiego, ale również wspierające zewnętrzne działania UE dzięki wykrywaniu i monitorowaniu transregionalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa, ocenie ryzyka i systemom wczesnego ostrzegania, odwzorowaniu kartograficznemu i monitorowaniu obszarów granicznych.

Usługi Copernicus wspierają działania zewnętrzne UE poprzez dostarczanie profesjonalnych informacji geoprzestrzennych do wykrywania i monitorowania zdarzeń lub działań, które mogą mieć konsekwencje dla bezpieczeństwa europejskiego. Usługi przyczyniają się do poprawy

zdolności zapobiegania, gotowości i reagowania kryzysowego, poprzez wsparcie wywiadu geoprzestrzennego i uzyskania pełnej świadomości sytuacyjnej. Komisja Europejska finansuje dwa nowe projekty w ramach 7 Programu Ramowego tj. G-SEXTANT i G-NEXT. Oba projekty są realizowane w latach 2013-2015. Są one stworzone w oparciu o dziedzictwo projektów dotyczących bezpieczeństwa oraz wsparcia działań zewnętrznych UE tj. LIMES, G-MOSAIC i SAFER.

Projekt G-SEXTANT zapewnia wsparcie dla Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych. Celem projektu jest udoskonalenie produktów dostarczających informacji przydatnych dla realizacji WPZiB oraz WPBIO. W ramach programu Copernicus wykorzystywane są dane z satelitów oraz czujników takich jak boje, balony lub czujniki powietrza, aby dostarczyć terminowo wiarygodne informacje oraz prognozy. Projekt G-SEXTANT dotyczy kryzysów humanitarnych, zasobów naturalnych, konfliktów, budowania tzw. świadomości sytuacyjnej, monitorowania obiektów jądrowych i działań nadzoru granic. Główne korzyści jakie przyniesie realizacja projektu G-SEXTANT to zintegrowanie różnych źródeł danych dotyczących obserwacji ziemi dla uzyskania informacji o wyższym poziomie wiarygodności i dokładności oraz pozyskanie najbardziej innowacyjnych metod mapowania tematycznego. G-SEXTANT uwzględnia umiejętności i doświadczenie różnych zainteresowanych stron: przemysłu, nauki i organizacji badawczych oraz organów i instytucji UE.

Natomiast celem projektu G-NEXT jest zdefiniowane oraz rozwijane usług dostarczających informacje niezbędne do prowadzenia zewnętrznych działań UE. Zadania projektu G-NEXT są realizowane w nawiązaniu do potencjalnych obszarów zastosowania definiowanych przez grupę roboczą zajmującą się wsparciem działań zewnętrznych tj. Support to External Action. Projekt wprowadzi mechanizm zapewniający niezawodne wsparcie dla usług związanych z bezpieczeństwem, w szczególności udoskonalenie usług reagowania i zarządzania kryzysowego poprzez tworzenie wiarygodnego obrazu zdarzenia i jego otoczenia. Głównymi adresatami usług pozostają instytucje europejskie tj. Europejska Służba Działań Zewnętrznych, Europejska Agencja Obrony, Europejska Agencja do spraw Bezpieczeństwa na Morzu, Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich oraz władze narodowe, w szczególności Ministerstwa Obrony oraz służby ds. bezpieczeństwa.

Monitorowanie granic zewnętrznych UE

Od 2008 r. trwają prace nad stworzeniem funkcjonalnego europejskiego systemu nadzorowania granic (EUROSUR) w celu wzmocnienia kontroli zewnętrznej granicy obszaru Schengen, w szczególności południowej granicy morskiej i wschodniej granicy lądowej. EUROSUR zapewni państwom członkowskim wspólne ramy techniczne (infrastruktura) i operacyjne (proces działań), pozwalające na poprawę świadomości sytuacji na granicach zewnętrznych tych państw oraz poprawę potencjału reagowania ich organów krajowych, nadzorujących granice UE. Jednym z uzgodnionych celów jest przygotowanie wspólnego stosowania narzędzi nadzoru (satelity, bezpilotowe statki powietrzne, statki powietrzne lżejsze od powietrza itd.), w ramach którego Frontex pełniłby rolę wspomagającą. Frontex jest Europejską Agencją Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej. Promuje, koordynuje i rozwija europejski system zarządzania granicami. Aktywna współpraca z agencją Frontex odgrywa zasadniczą rolę w zakresie kontroli granicznej w ramach usług dotyczących

bezpieczeństwa. Frontex angażował się we wszystkie projekty w ramach siódmego programu ramowego, które służyły przygotowaniu tej dziedziny, jak również w inne powiązane projekty w ramach tematu „Bezpieczeństwo” siódmego programu ramowego. We wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego EUROSUR uwzględniono potrzebę korzystania Frontexu z programu GMES/Copernicus przy przeprowadzaniu tych działań.

Zdaniem Komisji Europejskiej wymiana informacji w ramach systemu FRONTEX odbywać się będzie za pośrednictwem obrazów sytuacyjnych, które można opisać jako graficzne interfejsy prezentowania danych, informacji i danych wywiadowczych. Te obrazy sytuacyjne zostaną stworzone na poziomie krajowym i europejskim i będą miały podobną strukturę, aby ułatwić wzajemną wymianę informacji. FRONTEX stworzy serwis służący wspólnemu stosowaniu instrumentów nadzoru. Zwiększy to wykrycia i wyśledzenia szlaków używanych przez siatki przestępcze oraz będzie podstawowym narzędziem służącym ratowaniu życia migrantów, podejmujących śmiertelne ryzyko podczas próby dotarcia do wybrzeży UE. Aktualnie FRONTEX współpracuje z Europejską Agencją Bezpieczeństwa Morskiego (EMSA), która uzyskała mandat do realizacji zobowiązań w zakresie bezpieczeństwa morskiego i obowiązek udzielenia Komisji wsparcia w zakresie powiązanych działań. EMSA posiada powszechnie uznawaną wiedzę fachową w zakresie wdrażania CLEANSeaNET, programu operacyjnego w zakresie bezpieczeństwa morskiego opartego na obserwacji ziemi. Jest również mocno zaangażowana w kilka projektów B+R, przygotowujących usługi w zakresie bezpieczeństwa w ramach programu Copernicus.

Hubert Królikowski

Zbigniew Skrzyński